

Eligiusz Jerzy Krześniak, Bartosz Grohman

Sprawozdanie z seminarium „Międzynarodowy Trybunał Karny z punktu widzenia obrońcy”, Trewir, 4–10 grudzień 2003 r.

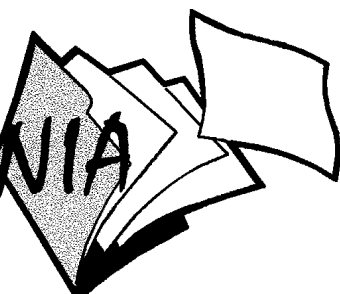
Palestra 49/1-2(553-554), 188-189

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

SPRAWOZDANIE Z SEMINARIUM „MIĘDZYNARODOWY TRYBUNAŁ KARNY Z PUNKTU WIDZENIA OBROŃCY”

W dniach 4–10 grudnia 2003 r. w Trewirze odbyła się pierwsza z cyklu czterech sześciodniowych konferencji pod wspólną nazwą „Międzynarodowy Trybunał Karny z punktu widzenia obrońcy”, w którym niżej podpisani mieli okazję uczestniczyć. Szkolenie zorganizowała Europejska Akademia Prawa przy wsparciu Komisji Europejskiej oraz CCBE.

Ideą przewodnią szkoleń jest zaprezentowanie adwokatom z całej Europy zasad działania Trybunału, przedstawienie obowiązujących w nim procedur, jak też omówienie dotychczasowej działalności Międzynarodowych Trybunałów Karnych i ich orzecznictwa, przy szczególnym uwzględnieniu działalności i orzecznictwa Międzynarodowych Trybunałów Karnych dla Ruandy i byłej Jugosławii. Jednym z najistotniejszych elementów szkoleń jest także wyposażenie uczestników w wiedzę praktyczną niezbędną do występowania przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze. Nieco ponad 100 uczestników pochodzi z ponad 30 krajów, co najdobitniej pokazuje jak duży nacisk położono na międzynarodowy aspekt szkoleń. Wszystkie wykłady były prowadzone po angielsku lub francusku, a każdy z nich był tłumaczony symultanicznie na drugi z tych języków. Cykl szkoleń został podzielony – co sześć miesięcy odbywa się jedno szkolenie, przy czym ostatnie zaplanowano na luty 2005 r. Każde kolejne szkolenie bazuje na wiedzy przekazanej podczas poprzednich szkoleń, stąd skład uczestników ma w założeniu pozostać niezmienny.

Pierwsze szkolenie rozpoczęto od panelu dyskusyjnego, w którym uczestniczyli zarówno teoretycy prawa jak i praktycy. Skład panelu był imponujący – zasiedli w nim Dr Wolfgang Hensel (Dyrektor Europejskiej Akademii Prawa w Trewirze), Helga Jakob Kolrud (Prezes CCBE), Hans-Peter Kaul (Sędzia Międzynarodowego Trybunału Karnego), Daniela Smadja (przedstawiciel Komisji Europejskiej), Bruno Cathola (Sekretarz Międzynarodowego Trybunału Karnego), Steven Kay (*barrister* z Wielkiej Brytanii, specjalizujący się w prowadzeniu spraw przed Międzynarodowymi Trybunałami Karnymi), prof. Almiro Rodrigues oraz Melania Werret, główny prokurator oskarżający przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Ruandy. Szczególne zainteresowanie wzbudziło wystąpienie pani Werret, która w niezwykle ciekawy sposób opisała jak doszło do powołania Międzynarodowego Trybunału

Karnego dla Ruandy. Podobnie, z dużym odzewem spotkało się krótkie, ale bardzo interesujące wystąpienie mec. Kay, który zwrócił uwagę na praktyczne trudności związane z występowaniem przed międzynarodowymi Trybunałami. Jeszcze raz potwierdziło się, iż doświadczenia praktyczne trudno zastąpić wiedzą książkową.

Właściwe szkolenie rozpoczęło od zaprezentowania historii Międzynarodowych Trybunałów Karnych oraz międzynarodowego prawa karnego. Omówiono okoliczności, w jakich Trybunały takie powstawały jak też wskazano w oparciu o jakie konwencje rozpoczęło budowanie stałego Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze. Prowadzący nie uchylali się od odpowiedzi na pytania uczestników co do konkretnych przypadków odpowiedzialności, czasami jedynie wskazując iż z racji pełnionych funkcji nie mogą ujawniać informacji dotyczących poszczególnych spraw toczących się przed działającymi obecnie Trybunałami Karnymi.

Uczestnicy zadawali ciekawe pytania na temat wydarzeń na Białorusi a nawet pytali o możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej przed Trybunałem w Hadze przywódców państw sprzymierzonych z USA, które razem z USA zaatakowały Irak. Choć same Stany Zjednoczone nie ratyfikowały Statutu Rzymskiego, który jest podstawą jurysdykcji i funkcjonowania Trybunału, to – zdaniem niektórych – niewykluczone są próby postawienia zarzutów przywódcom tych państw, które uczestniczyły w wojnie. Koledzy z Turcji próbowali ustalić zasady, na jakich będzie można stawiać zarzuty przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym, wskazując na konkretne przypadki. Uczestników interesowała także relacja pomiędzy Międzynarodowym Trybunałem Karnym a Trybunałem Sprawiedliwości oraz Sądem Pierwszej Instancji w Luksemburgu, których zakres kompetencji jest daleko szerszy niż Międzynarodowego Trybunału Karnego i obejmuje także sprawy cywilne czy gospodarcze.

Dalsze wykłady koncentrowały się na prezentacji struktury Międzynarodowych Trybunałów Karnych oraz zasad i procedur w nich obowiązujących. Omówiono również właściwości Trybunału i jego zakres jurysdykcyjny. Omówiono także obowiązki państw współpracujących z trybunałami *ad hoc* (na przykładzie Ruandy i Jugosławii) oraz Międzynarodowym Trybunałem Karnym jak również przedstawiono procedury aresztowe i wykonalności wyroków.

Na ostatnim wykładzie Esteban Perelta-Losilla z Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze omówił Urząd Prokuratora i jego kompetencje.

Z pewnością powyższe szkolenie przyczyni się do spopularyzowania idei Międzynarodowego Trybunału Karnego. Z uwagi na specyfikę właściwości Trybunału pozostaje mieć nadzieję, że nikt z uczestników nie będzie musiał występować przed Trybunałem. Należy życzyć, aby Trybunał pełnił rolę bardziej edukacyjną i uświadamiającą aniżeli *stricte* orzeczniczą.

Udział w seminariach daje także uczestnikom możliwość korzystania z bogatych zbiorów biblioteki Europejskiej Akademii Prawa, gdzie znajdują się materiały na temat każdego aspektu prawa wspólnotowego. W świetle zbliżającego się przystąpienia Polski do Unii Europejskiej jest to na pewno istotna „wartość dodana” związana z uczestnictwem w szkoleniach.

Następne szkolenie zaplanowano na początek kwietnia 2004 r. Omawiane będą szczegółowe procedury i zasady działania Międzynarodowego Trybunału Karnego.

Bartosz Grohman, Eligiusz Jerzy Krześniak